

## MIT TESZ AZ ÉTK SZOLGÁLTATÁSAI NEMZETKÖZI MEGISMERTETÉSÉÉRT?

KOVÁTS TIBOR

Építésügyi Tájékoztatási Központ

Az egyre növekvő építőipari termelés alapja a fokozott gépesítés, a korszerű építőanyagok és technológiák bevezetése, elterjesztése. Ez a gyorsütemű fejlődés természetesen csak úgy képzelhető el, ha megfelelő tudományos—műszaki dokumentumbázisra is támaszkodhat, s ennek szervezett használatát hatékony információs szolgáltatások segítik elő.

Az elmúlt években hazánkban a tudományos—műszaki fejlődés az előrehaladás kulcskérdésekként vetődött fel. A kutatás—fejlesztés információellátásának megjavítása, a termelési szféra tájékoztatási módszereinek tökéletesítése parancsoló szükségé vált.

Mindezek a tényezők együttesen hatottak az építésügyi tájékoztatásban is; egyrészt a tudományos—műszaki tájékoztatás eszközeinek, módszereinek tökéletesítését, a kutató—fejlesztő munka információellátásának meggyorsítását, a kísérleti eredményeknek a gyakorlatba való mielőbbi átültetését, másrészt mind a hazai, mind a nemzetközi információs együttműködésben a szorosabb, hatékonyabb tájékozódást—tájékoztatást, valamint az ezt biztosító szervezeti keretek továbbfejlesztését követelték meg.

Az *Építésügyi Tájékoztatási Központ (ÉTK)* a nemzetközi együttműködés koordinált programja keretében a hagyományos KGST-információcserén kívül nagy figyelmet fordít a kétoldalú együttműködés fejlesztésére, a kölcsönös információellátás szélesítésére, sőt az újabb hazai tájékoztatási szolgáltatások megismertetésére is.

Részint a kölcsönös tájékoztatási igények, részint a tapasztalatcserékkel járó szakmai előnyök indokolják, hogy az ÉTK időnként bemutassa a szocialista partnerintézeteknek újabb szolgáltatásait, s ennek kapcsán tájékoztassa őket az elért eredményekről, a bevált szolgáltatások kedvező tapasztalatairól és az információs gyakorlat hiányosságaiból fakadó esetleges hibákról.

Ezeket az időszakonként készített tájékoztató anyagokat az ismertetésre kerülő szolgáltatás néhány éves gyakorlati eredményeire alapozottan állítjuk össze. Ilyenkor ui. már nemcsak az új szolgáltatás részletes bemutatására kerülhet sor, hanem annak tapasztalati kritikájára is.

A szocialista építésügyi tájékoztatási társintézetek általában hasznosnak tartják informatív beszámolóinkat, s aszerint, hogy milyen kapcsolatban állnak információs gyakorlatukkal, vagy belső munkáikban hasznosítják vagy tájékoztató lapjaikban, kiadványaikban publikálják a bennük foglaltakat.

\*

Elsőként mind a hazai, mind a külföldi tájékoztatási munkában újszerű „gyorsinformációs” rendszer szolgáltatásait mutattuk be 1979-ben, *Új, szelektív „gyorsinformációs” tájékoztatás a magyar Építésügyi Tájékoztatási Központban* címmel. Az orosz nyelvre lefordított anyagot megkapta a CENTIASZ (Bulgária)\*, az USI (CSSZSZK), a CBNTI (SZU), valamint a VNIIESZM (SZU). Közülük a CENTIASZ az ismertetőt még ugyanabban az évben, a *Metodika, Tehnika, Opit* c. kiadványának 1979. 2. számában (p. 19–22) közölte.

Az újszerű szolgáltatásról megírtuk, hogy a megnövekedett műszaki feladatok és a szelektív tájékoztatási igények sürgették egy olyan új szolgáltatás kialakítását, amely a felső vezetők, a vállalati vezetők és az irányító és fejlesztő szakemberek tájékoztatásán keresztül tudja előmozdítani a kutató- és termelő tevékenység gyorsabb ütemű, műszaki—gazdasági szempontból hatékonyabb fejlesztését.

\* A társintézmények rövidítéseinek feloldása a cikk végén található.

Az ismertető hangsúlyozta, hogy a szóban forgó szolgáltatás mögött már mintegy ötesztendő gyakorlat tapasztalatai halmozódtak fel. Ezek folyamatos értékeléséből információs igényekre vonatkozó következtetéseket is levonhattunk.

A szolgáltatás meghonosítását a „Jegfelső szinten” kezdtük el. Az építésügyi ágazat felső vezetői – a miniszter, az államtitkár, a miniszterhelyettesek, sőt időközben a minisztérium párttitkára – számára rendszeresített, s 1973 óta működő „gyorsinformációs” rendszer a gyakorlatban igazolta, hogy miként kell kialakítani az igények szerinti szelektálás módszereit, illetve a megfelelő közlési formát.

A felső vezetőknek nyújtott tájékoztatás kedvező tapasztalatai nyomán, ennek egy éves gyakorlatát alapul véve, megkezdtük a vállalati vezetők és műszaki szakemberek „gyorsinformációs” tájékoztatását is. Nyilvánvaló volt, hogy a témakörök kialakítása nem alapulhat a vezetők és vállalati szakemberek egyenkénti, személyes információigényén. Ezért mindenekelőtt meg kellett találni azokat a témaköröket, amelyek – az ágazati műszaki fejlesztési célkitűzésekhez igazodva – a vállalati vezetők és fejlesztők kisebb-nagyobb csoportját leginkább érdekelhetik.

Ennek megfelelően 20 olyan témakört határoztunk meg, amely az építésügyi műszaki fejlesztési célkitűzésekre, az adott ötéves tervidőszakok építőipari feladataira, a célprogrambizottságok, az OMF, valamint a párt- és kormányzervek építésügyi koncepcióira támaszkodott. Ezzel párhuzamosan figyelembe kellett venni még azokat az alapvető népgazdasági, iparfejlesztési, építési beruházási és rekonstrukciós stb. szempontokat is, amelyeket a magyar építésügy egészének szolgálnia kell.

Nyilvánvaló, hogy a külföldi építésügyi társintézeteknek a miénkkel közel azonos népgazdasági feladataik megoldásához ezek a gyakorlati információs szolgáltatások igen hasznos példák szolgáltathattak. Tájékoztatónk tehát az élő „információs tapasztalatcseré” lehetőségeit teremtette meg, ezúttal publikációs formában.

\*

Ugyancsak 1979 folyamán készült el az a tájékoztató anyag, amelyet *Építőipari világszínvonal-vizsgálatok és a Szelektív Tervezési Adatgyűjtemény-témák feldolgozása a magyar Építésügyi Tájékoztatói Központban* címmel juttattunk el – orosz nyelvre lefordítva – a JGC (Jugoszlávia), a BI (NDK), továbbá a CINISZ (SZU) társintézetekhez.

A tájékoztató bevezetőjében leszögeztük, hogy a hazai építésügyi intézmények, szervezetek és szakemberek egyaránt olyan információs anyagokat igényelnek, amelyek a népgazdasági és ezen belül az ágazati célkitűzések megvalósításában segítik elő munkájukat.

Az ÉTK ennek szem előtt tartásával már évekként elelőtt, KGST-gyakorlatban elsőként alakította ki a

kutató és fejlesztő, valamint a kivitelező szakemberek és műszaki vezetők speciális tájékoztatására a „világszínvonal-vizsgálat” elnevezésű témafeldolgozásokat. Ezekben a tématanulmányokban meglehetősen tömör és komplex feldolgozásra törekedve kerül vizsgálatra egy-egy szűkebb szakterület külföldön elért műszaki színvonala (adatokkal és paraméterekkel alátámasztva), miközben szó esik az adott terület hazai eredményeiről, sőt az adódó problémákról is. A magyar építésügyi tájékoztatásban a több, mint 15 éve bevezetett témafeldolgozások előfutárai voltak a szelektálási törekvéseknek. Ezt igazolja a témák évenkénti meghirdetési rendszere, a műszaki fejlesztési célkitűzésekhez és az éves kiemelt programokhoz való igazodása, a megrendelők (kutatók, tervezők, beruházók, fejlesztők, kivitelezők stb.) előzetes megkeresése javaslatétel céljából a témák kiválasztásához, s nem utolsósorban a KGST-partnerintézetek állandó érdeklődése a kidolgozott tanulmányok iránt.

Ide kívánkozik jellemzésül az az eset, hogy amikor egy időszakban (jó néhány évvel ezelőtt) az ÉTK átmenetileg szüneteltette ezt a szolgáltatását, elsőként a szovjet társintézet vezetői kérték az ÉTK vezetőségét arra, hogy a KGST információs kapcsolatokban olyanra jól ismert és hasznosított világszínvonal-vizsgálatokat továbbra is tartsa fenn, minthogy a magyar építésügyi tájékoztatásnak ez a népszerű formája a külföldi intézetekben osztatlan elismerést vált ki. Egyébként a szüneteltetés – jellemző módon – az akkori hazai érdektelenségnek volt a következménye, érzékletes példa arra, hogy az ÉTK szolgáltatásai esetenként „megelőzik korukat”.

Azóta a világszínvonal-vizsgálatok évente rendszeresen mintegy 20 témát dolgoznak fel, szoros összefüggésben az építésügyi ágazat fejlesztési célkitűzéseivel. Alaposságuknál fogva ezek az összeállítások több éven át is aktuális információt tartalmaznak, s így adataik, műszaki paramétereik, forrás-hivatkozásaik tartósan felhasználhatók.

Az évente kiválasztott témák körében feldolgozásra kerülnek új építőanyagokkal, épületszerkezetekkel, építési technológiákkal kapcsolatos információk csakúgy, mint a még szűkebb területeket reprezentáló épületgépészeti, szakipari, energiatakarékossági, termelés-szervezési, illetve racionalizálási információk.

A *Szelektív Tervezési Adatgyűjtemény (SZTA)* című ÉTK-sorozatot a külföldi partnerintézetek számára csak mint szolgáltatást ismertetjük, minthogy anyagában kizárólag a magyar építésügyi rendeletekre, szabványokra és előírásokra hivatkozik.

Az SZTA-sorozat azonban – mint szolgáltatás, a hozzá kapcsolódó időnkénti változásjegyzékekkel – nagyban megkönnyíti főként a tervezők és beruházók előzetes tájékozódását, minthogy létesítménytípusonként dolgozza fel az érvényben lévő műszaki-gazdasági és jogi szabályozókat, előírásokat, irányelveket, illetve az

adott szakági—tervezési feladatcsoport minden olyan szabályozási ismeretanyagát, amely egyaránt nélkülözhetetlen egy-egy vonatkozó beruházási elhatározásához, műszaki tervezéséhez és megvalósításához. Így partnereinknek elsősorban példaként és módszerként lehet a hasznára.

Tovább bővültek a KGST-n belüli kétoldali kapcsolatok, amikor a CIC, a kubai építésügyi tájékoztató szervezet is megalakult, amelynek létrehozásához és szolgáltatási rendszerének kimunkálásához az ÉTK is többirányú támogatást nyújtott. A már működő kubai társintézetnek 1980-ban áttekintő összeállítást küldtünk *Korszerű szelektív gyorsinformációs szolgáltatás az építésügyi tájékoztatásban* címmel, amelyben ismertettük a felső vezetők és a vállalati szakemberek részére korábban kialakított gyorsinformációs rendszerünk továbbfejlesztését.

Az egyes gyorsinformációs témakörökből — mint azt a tapasztalatok igazolják — gyakran számos érdekes és aktuális információ marad ki. Ezekből az értékes „maradékából” a vezető káderek munkájához esetenként további speciális téma- és adatösszeállítások, tématanulmányok, tömörítvények stb. készülnek.

Az erről szóló ismertető *A minisztériumi vezető káderek szelektív információ-ellátása különböző munkaformáiról és módszereiről a magyar építésügyi tájékozta-*

*tásban* címmel készült el. Ezt ugyancsak 1980-ban küldtük ki a CBNTI (SZU) társintézetünknek a kétoldali munkakapcsolat keretében általuk kért tájékoztató anyagként.

\*

Befejezésül meg kell még említeni, hogy az itt ismertetett, két évnél nem régebbi KGST-kapcsolatokat megelőzően is voltak említésre méltó eredményeink e téren. Így az ÉTK tevékenységéről, illetve szolgáltatásairól kért és kapott ismertetőt a DOCU—BULLETIN című svájci építésügyi folyóirat szerkesztősege. Hasonló jellegű ismertetés jelent meg az USI csehszlovák társintézet *Stavební Aktuality* c. folyóiratának 1976. évi 13—14. és 15—16. számában (p. 29—30., p. 31—32.). Különösen örvendetes, hogy egy svéd könyv a mi tájékoztatásunk alapján számolt be a szocialista magyar építőipar eredményeiről, fényképekkel illusztrálva (WALLMEN, O.: *Planera bygga bo i Ungern*. [Hogyan terveznek, építenek és laknak Magyarországon.] Stockholm, Statens rad för Byggn, 1976. 168 p.).

Tudunk arról is, hogy egyes ismertetőinket belső broszúrákban teszik közzé különféle tájékoztató és kutatóintézetek; így, ha ezek nem is kerülnek be a szakfolyóiratokba vagy egyéb kiadványokba, a rólunk való tájékoztatás funkcióját teljesítik.

#### A társintézetek rövidítéseinek feloldása

BI (NDK)	Bau Institut — Bauakademie der DDR	Építőipari Intézet — az NDK Építőipari Akadémiája
CBNTI (Szovjetunió)	Central'noe Bjuo Naucsno-Tehnicoszkoi Informacii Minpromsztroja SZSZSZR	A SZU Iparépítési Minisztériumának Központi Műszaki—Tudományos Tájékoztatói Irodája
CENTIASZ (Bulgária)	Centr Naucsnoj i Tehnicoszkoi Informacii po Sztroitel'sztva i Arhitektura	Építészeti és Építőipari Tudományos—Műszaki Tájékoztatói Központ
CIC (Kuba)	Centro de Informacion de la Construccion	Építésügyi Tájékoztatói Központ
CINISZ (SZU)	Central'nij Insztitut Naucsnoj Informacii po Sztroitel'sztvu i Arhitekture Goszsztroja SZSZSZR	A GOSZSZTROJ Központi Építésügyi és Építészeti Műszaki Tájékoztatói Intézete (1980 óta VNIISZ)
JGC (Jugoszlávia)	Jugoslovenski Gradjevinski Centar	Jugoszláv Építésügyi Központ
USI (Csehszlovákia)	Ústav Stavebníh Informací	Építési Információs Intézet
VNIIESZM (SZU)	Vszeszojuznűj Naucsno-Iszszledovatel'szkij Insztitut Naucsno-Tehnicoszkoi Informacii i Ekonomiki Promüslennosztii Sztroitel'nüh Materialov	Össz-szövetségi Építőanyagipari Tudományos—Műszaki Tájékoztatói és Gazdasági Kutatóintézet
VNIISZ (SZU)	Vszeszojuznűj Naucsno—Iszszledovatel'szkij Insztitut Informacii po Sztroitel'sztvu i Arhitekture — GOSZSZTROJ SZSZSZR	A SZU Állami Építési Bizottsága mellett működő Össz-szövetségi Építőipari és Építészeti Információs Tudományos Kutatóintézet



*KOVÁTS Tibor: Mit tesz az ÉTK szolgáltatásai nemzetközi megismertetéséért?*

Az utóbbi két évben rendszeressé vált, hogy az Építésügyi Tájékoztatási Központ (ÉTK) – kétoldalú együttműködési kapcsolatai keretében – különféle szolgáltatásairól elemző tájékoztatást készít a társintézmények számára. Ezek az ismertetések esetenként a társintézmények bulletinjeiben jelennek meg, esetenként a belső tervezés és fejlesztés alapanyagává válnak. A cikk az eddig elkészített négy tájékoztató tartalmába enged bepillantást.

\* \* \*

*KOVÁTS, T.: The activities of the ÉTK in informing its partner institutes about its services*

Since 1979 the Building Information Center (ÉTK) has been preparing analytical descriptions on its services in the framework of bilateral co-operation with its partner institutes. They have either been published in the information bulletin of the partner institutes or used as basic material for development and planning. In the article the four publications completed so far are reviewed.

\* \* \*

*КОВАЧ, Т.: Что делает ЭТК для ознакомления в международных масштабах с его услугами*

В течение двух последних лет ЭТК (Центр научно-технической информации по строительству) стал регулярно подготавливать анализирующую информацию о своих услугах в рамках двухстороннего сотрудничества для сотрудничающих организаций. Эта информация появляется иногда в бюллетенях сотрудничающих организаций, иногда они являются основным материалом по внутреннему планированию и развитию. Статья позволяет заглянуть в содержание четырех таких сообщений, подготовленных до настоящего времени.

\* \* \*

*KOVÁTS, T.: Bemühungen des ÉTK um die Popularisierung seiner Informationsdienste im Ausland*

In den letzten zwei Jahren lässt das Informationszentrum für Bauwesen (ÉTK) im Rahmen seiner bilateralen Kooperationsverbindungen regelmässig analytische Informationen für seine Bruderinstitute anfertigen. Diese Berichte erscheinen fallweise im Bulletin der Bruderinstitute oder werden zum Arbeitsmaterial der internen Planung und Entwicklung bei denselben. Der Artikel bietet Einblick in den Inhalt der bisher gefertigten vier Informationsschriften.

\* \* \*

